

DỰ THẢO ÁN LỆ SỐ 37/2026¹
ÁN LỆ SỐ /2026/AL
Về áp dụng tình tiết định khung hình phạt có tính chất côn đồ
trong “Tội giết người”

Được Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao thông qua vào ngày tháng năm 2026 và được công bố theo Quyết định số /QĐ-CA ngày tháng năm 2026 của Chánh án Tòa án nhân dân tối cao.

Nguồn án lệ:

Quyết định giám đốc thẩm số 14/2025/HS-GĐT ngày 15/8/2025 của Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao về vụ án hình sự “*Giết người*” đối với bị cáo Nguyễn Trường K.

Vị trí nội dung án lệ:

Đoạn 4 phần “*Nhận định của Tòa án*”.

Khái quát nội dung của án lệ:

- *Tình huống án lệ:*

Bị cáo và bị hại là người thân trong gia đình. Bị hại nhiều lần có hành vi xúc phạm, gây thương tích cho bị cáo và người thân khác. Do bị hại vô cớ gây sự, dùng hung khí tấn công bị cáo trước, nên bị cáo dùng hung khí đâm vào vùng trọng yếu trên cơ thể bị hại làm bị hại tử vong.

- *Giải pháp pháp lý:*

Trường hợp này, Tòa án phải xác định hành vi của bị cáo không có tính chất côn đồ.

Quy định của pháp luật liên quan đến án lệ:

Điều n khoản 1 Điều 123 Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung các năm 2017, 2024 và 2025).

Từ khóa của án lệ:

“Tội giết người”; “Không có tính chất côn đồ”.

NỘI DUNG VỤ ÁN:

Nguyễn Trường K và Nguyễn Trường X là anh em họ hàng. Do cha mẹ mất sớm nên K được ông Nguyễn Trường K1 và bà Lê Thị B (bố, mẹ ruột của X) nhận làm con nuôi từ lúc 02 tuổi. X là người nghiện ma túy nên mỗi lần sử dụng ma túy thường có hành vi mắng, chửi và đánh người thân trong gia đình.

¹ Dự thảo án lệ này do Vụ giám đốc, kiểm tra I đề xuất.

Khoảng 00 giờ 20 phút ngày 28/3/2022, khi K và X đang nằm ngủ, K dậy đi uống nước và đi qua chỗ X nằm thì X nói "Sao mày cứ đi qua đầu tao miết". K trả lời "Ai bước qua đầu ông" thì X dùng tay đánh K. Bà B và chị Nguyễn Thị Kim H (em gái của X) đến can ngăn. Chị H đang mang thai bị X đạp trúng bụng, bà B bị X đẩy ngã trật chân. Thấy bà B và chị H bị đau thì X không đánh K nữa. Lúc này, K gọi điện thoại cho chị Nguyễn Thị B (mợ của K) nhờ đến chở K qua nhà ngoại để ngủ vì sợ tiếp tục mâu thuẫn với X. K thấy X cứ lờm mình nên nói "Nhìn cái gì mà nhìn". X chửi K và xuống bếp lấy cây kéo dài 23 cm có cán nhựa màu đỏ để đánh K. Thấy vậy, K cũng ra hông nhà lấy cây kéo dài 24 cm có cán nhựa màu đen để đánh lại X. Cả hai xông vào đánh nhau. X đâm K 01 nhát trúng vào chân phải; K đâm X 01 nhát vào vùng đầu, 02 nhát vào vùng đùi trái. Lúc này bà B và chị H đến can ngăn, giật kéo trên tay K ném ra chỗ rửa bát và gọi người nhà đưa X đi cấp cứu, X tử vong trên đường đến Bệnh viện.

Tại Kết luận giám định pháp y về tử thi số 149/TT-TTPY ngày 04/4/2022 của Trung tâm giám định pháp y tỉnh Khánh Hòa kết luận nguyên nhân tử vong của Nguyễn Trường X: suy tuần hoàn cấp do vết thương xuyên thấu đùi trái gây đứt động mạch đùi trái, phù hợp tác nhân vật sắc nhọn.

Tại Bản án hình sự sơ thẩm số 66/2023/HSST ngày 16/8/2023, Tòa án nhân dân tỉnh Khánh Hòa áp dụng điểm n khoản 1 Điều 123; điểm b, s khoản 1, khoản 2 Điều 51 Bộ luật Hình sự, xử phạt Nguyễn Trường K 12 năm tù về tội Giết người.

Ngày 30/8/2023, ông Nguyễn Trường K1 và bà Lê Thị B (người đại diện hợp pháp của bị hại) có đơn kháng cáo xin giảm hình phạt cho Nguyễn Trường K.

Tại Quyết định kháng nghị phúc thẩm số 771/QĐ-KNPT-P1 ngày 29/8/2023, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Khánh Hòa kháng nghị Bản án hình sự sơ thẩm số 66/2023/HSST ngày 16/8/2023 của Tòa án nhân dân tỉnh Khánh Hòa, đề nghị Tòa án nhân dân cấp cao tại Đà Nẵng xét xử vụ án theo thủ tục phúc thẩm theo hướng không áp dụng tình tiết "có tính chất côn đồ" quy định tại điểm n khoản 1 Điều 123 Bộ luật Hình sự mà áp dụng khoản 2 Điều 123 Bộ luật Hình sự đối với Nguyễn Trường K.

Tại Bản án hình sự phúc thẩm số 618/2023/HS-PT ngày 21/12/2023, Tòa án nhân dân cấp cao tại Đà Nẵng không chấp nhận kháng cáo của người đại diện hợp pháp của bị hại và kháng nghị của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Khánh Hòa, giữ nguyên các quyết định của Bản án hình sự sơ thẩm nêu trên.

Tại Quyết định kháng nghị giám đốc thẩm số 06/QĐ-VKSTC-V7-ngày 19/6/2025, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao kháng nghị Bản án hình sự phúc thẩm số 618/2023/HS-PT ngày 21/12/2023 của Tòa án nhân dân cấp cao tại Đà Nẵng; đề nghị Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao xét xử theo thủ tục giám đốc thẩm, hủy Bản án hình sự phúc thẩm nêu trên để xét xử lại theo đúng quy định của pháp luật

Tại phiên tòa giám đốc thẩm, đại diện Viện kiểm sát nhân dân tối cao đề nghị Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao chấp nhận Quyết định kháng nghị giám đốc thẩm của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

[1] Ngày 28/3/2022, Nguyễn Trường X và Nguyễn Trường K xảy ra cãi vã, xô xát, K có hành vi dùng kéo đâm X 01 nhát vào đầu, 02 nhát vào đùi trái. Hậu quả, X tử vong do bị đứt động mạch đùi trái. Tòa án cấp phúc thẩm kết án Nguyễn Trường K về tội Giết người theo Điều 123 Bộ luật Hình sự là có căn cứ.

[2] Căn cứ vào các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ vụ án cho thấy xuất phát từ việc Nguyễn Trường X vô cớ gây sự, chửi bới, dùng tay đánh liên tục vào đầu Nguyễn Trường K, dùng kéo đâm vào chân K nên K dùng kéo đâm X vào đầu và vào đùi, hậu quả làm X tử vong. Như vậy, nguyên nhân dẫn đến hành vi phạm tội của K là do một phần lỗi của bị hại. Mặt khác, X là đối tượng có tiền án về tội Cướp giật tài sản, thường xuyên sử dụng ma túy, đánh chửi những người thân trong gia đình, trong đó có K, làm K bị đè nén, ức chế về tinh thần trong thời gian dài. Hành vi phạm tội của Nguyễn Trường K là bộc phát bởi hành vi trái pháp luật, trái đạo đức của X gây ra và lặp lại nhiều lần, nên không có tính chất côn đồ. Tòa án cấp phúc thẩm áp dụng điểm n (có tính chất côn đồ) khoản 1 Điều 123 Bộ luật Hình sự trong trường hợp này là có sai lầm nghiêm trọng trong việc áp dụng pháp luật.

Vì các lẽ trên,

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ khoản 4 Điều 382; khoản 3 Điều 388; Điều 391 Bộ luật Tố tụng hình sự:

1. Chấp nhận Quyết định kháng nghị giám đốc thẩm số 06/QĐ-VKSTC-V7 ngày 19/6/2025 của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao.
2. Hủy Bản án hình sự phúc thẩm số 618/2023/HS-PT ngày 21/12/2023 của Tòa án nhân dân cấp cao tại Đà Nẵng để xét xử phúc thẩm lại theo đúng quy định của pháp luật; chuyển hồ sơ vụ án cho Tòa phúc thẩm Tòa án nhân dân tối cao tại Đà Nẵng để xét xử phúc thẩm theo thẩm quyền.
3. Tiếp tục tạm giam Nguyễn Trường K cho đến khi Tòa phúc thẩm Tòa án nhân dân tối cao tại Đà Nẵng thụ lý lại vụ án.

NỘI DUNG ÁN LỆ

“[2] Căn cứ vào các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ vụ án cho thấy xuất phát từ việc Nguyễn Trường X vô cớ gây sự, chửi bới, dùng tay đánh liên tục vào đầu Nguyễn Trường K, dùng kéo đâm vào chân K nên K dùng kéo đâm X vào đầu và vào đùi, hậu quả làm X tử vong. Như vậy, nguyên nhân dẫn đến hành vi phạm tội của K là do một phần lỗi của bị hại. Mặt khác, X là đối tượng có tiền án về tội Cướp giật

tài sản, thường xuyên sử dụng ma túy, đánh chửi những người thân trong gia đình, trong đó có K, làm K bị đè nén, ức chế về tinh thần trong thời gian dài. Hành vi phạm tội của Nguyễn Trường K là bộc phát bởi hành vi trái pháp luật, trái đạo đức của X gây ra và lặp lại nhiều lần, nên không có tính chất côn đồ. Tòa án cấp phúc thẩm áp dụng điểm n (có tính chất côn đồ) khoản 1 Điều 123 Bộ luật Hình sự trong trường hợp này là có sai lầm nghiêm trọng trong việc áp dụng pháp luật”.